





Pri. 10. Aug. 1770

4

1770

2

PARI FRATRVM
PRAENOBILI,
CANDIDATIS CONSVLTISSIMIS,
IVSTO CHRISTOPHORO
NEC NON
ADOLPHO LVDOVICO
BOEHMERIS,

QVORVM ILLE
DE
IVRIBVS ET OBLIGATIONIBVS EX FEV-
DORVM OBLATIONE DESCENDENTIBVS,

HIC VERO
DE
FEVDO DECIMARVM, QVOAD PERTI-
NEAT AD NOVALES,

P. 4. 18.

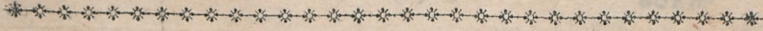
POSTQVAM PVBLICA EXAMINA
CVM LAVDE SVSTINERVNT,
D. X. SEPT. MDCCLXX.

DISPVTABVNT,
HAECCE ERVDITIONIS SPECIMINA,

DE
DECIMIS HEBRAEORVM

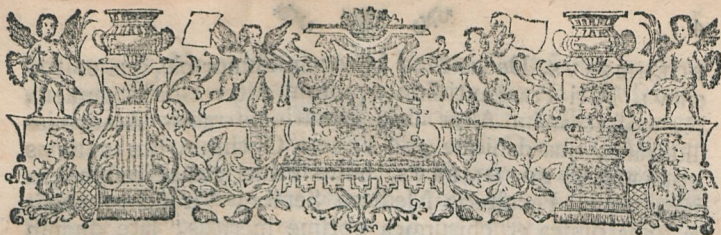
Besten, Phil. Jan.

PAVCA PRAEFATI, SINCERE GRATVLANTVR
ORDINARIVS, DECANVS, CAETERIQVE PROFES-
SORES FACVLTATIS IVRIDICAE.



HALAE MAGDEBVRGICAE
LITTERIS GEAVERIANIS.

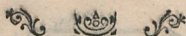




In eo iam estis, CANDIDATI Consultissimi, ut in cathedram ascendatis VESTRORVM in Jurisprudencia profectuum publica specimina edituri. Ascendite itaque (magnopere laudamus VESTRVM consilium) ascendite felicibus auspiciis; reddite rationes Patriae, cuius commodis promovendis se se natos esse omnes boni existimant, de egregiis in liberalium artium studio, iurium praesertim scientia, proficiendi conatibus. Sic praeclara premitis Illustrium, quorum et sanguine animamini et spiritu, BOEHMERORVM vestigia; sic viam VOBIS panditis ad elata illa culmina honorum, quibus ILLI dudum mactati se se prae aliis conspicuos praebuere; sic ad virtutem, sic ad laudes, sic ad famam ibitis, qua et AVUS, IVSTVS HENNINGIVS

(a) 2

BOEH-



BOEHMERVS, Decus illud Ictorum immortale, qua et PATRVI, Icti Praefantissimi, quorum Alter Goettingenseni, Francofurthanam Alter suae eruditionis radiis Academiae illustrant, qua denique et PARENS Optimus, PHILIPPVS ADOLPHVS BOEHMERVS, huius Fridericianae insigne ornamentum, Facultatis Medicae Senior, Vir de re medica, anatomica et chirurgica optime meritis, late dudum omnia compleverunt. Sinite igitur, CANDIDATI Consul-tissimi, et nos esse in eo, ut haecce VOBIS fausta fortunata-que gratulemur: digni enim prae aliis nostra estis gratulatione. Verum finite quoque, ut ante, quam hoc nostro perfungamur officio, de *Decimis Hebraeorum* paucis verbis, sic enim mos est, nec plura permittit instituti ratio, differamus. Sit itaque

§. 1.

Non heri aut nudius tertius decimarum invaluit usus, sed antiquissima res est, non Israelitis solum, veri Numinis cultoribus, sed idololatriis etiam nota. Sic oblatae Melchisedeco ab Abrahamo decimae sacer codex meminit Genes. XIV. 20; sic Iacobum Patriarcham voto se obstrinxisse ad decimam Domino Deo reddendam legimus Genes. XXVIII. 20 sq. Quod vero inter gentiles etiam atque idololatrias frequens decimarum Diis, e spoliis praesertim victoria partis, exhibitarum usus obtinuerit, scriptorum fide dignorum testimoniiis iam alii probatum dederunt⁹⁾. Verum de solis Hebraeorum decimis nobis iam fermo.

§. 2.

Maimonides alique Hebraeorum Magistri primum, qui decimas Deo reddendas instituerit atque praecepto quodam ordi-

⁹⁾ SPENCER de LL. Hebraeor. p. 720 sq. ALEX. ab ALEXAND ritual. tom. 2. diff. 1. c. 10. sect. 1. 7. de genial. dieb. lib. 3. c. 22.

ordinaverit, Isaacum laudant ¹⁾. Verum silent sacrae paginae de eiusmodi Isaaci praecepto, quod certe, si vera esset fabula, utpote memoria dignissimum silentio non fuisset praeter eundem. Neque id institutum ex verbis Genes. XXVI. 12: *et seminavit Isaac in terra illa, et invenit in illo anno centuplum, et benedixit ei Dominus*, quae pro re sua recitant Rabbin, evincitur, utpote quae ne mentionem quidem decimarum faciunt. Deinde huic sententiae vel solius Iacobi refragatur exemplum. Ad quid enim voto ei opus, si etiam sine voto ad separandas Deo decimas ex Isaaci instituto fuisset obligatus?

§. 3.

Ante legem Mosaicam Israelitis publico praecepto necessitatem fuisse impositam de annuis suis proventibus partem decimam in pios sacrosque usus conferendi, memoriae proditum non est. Lege autem Mosaica eos varii generis erogationibus ad sublevandum cultus divini splendorem, personarum praesertim sacrarum alimoniam necessariis fuisse obnoxios, tam certum est, quam quod certissimum. Tacemus iam primogenita illa, de quibus Exod. XIII. 2. 12 sq.; tacemus primitias, quarum quamvis quantitas Exod. XXIII. 19. Deut. XXVI. 2 sq. non fuerit determinata, moribus tamen atque Sapientum traditionibus invaluit, ut agrorum possessores ex annuis terrae proventibus partem quadragesimam aut certe sexagesimam, nunquam vero sexagesima minorem praestarent ²⁾, quae omnia Deus

(a) 3

¹⁾ SELDEN. de synedr. et praef. lib. 6. c. 2. §. 7 et 10. RECHEN-
fest. Hebraeor. lib. 1. c. 2. p. 7. sq. BERGER de sacris Judaeor. ritib.
²⁾ Tract. talmud. TERVMOETH antiq. part. I. §. 169.
c. 4 m. 3. GODWIN Mos. et Aar.

Deus sibi sacra esse atque Sacerdotibus praebere praecipit Num. XVIII. 11 seq. Deut. XVIII. 4. Verum de folis decimis iam verba facimus.

§. 4.

Hisce primogenitis primitiisque ante omnia deductis de reliqua fructuum substantia etiam decimas separare iussi sunt Israelitae: *omnes decimae sive de semine terrae, sive de fructu arborum Domini sunt, et illi sanctificabuntur* Levit. XXVII. 30; porro: *omne decimum bouum et ovium et cuiuscunque animalis, quod transit sub virga, sanctum erit Domino* Levit. XXVII. 32. Modum pecora decimandi virga miniata, quam decimationem sine delectu et absque ulla submutione fieri oportebat Levit. c. 1. v. 33, depingunt, atque simul, quae animalia decimationis iuri non fuerint obnoxia, quibusque anni temporibus fieri haec decimatio debuerit, ostendunt Rabbinii ^{d)}. De frugum vero decimis ex legis divinae ambitu facile est ad intelligendum, eas etiam ex oleribus et frugibus minutioribus (decimas *minores*, den kleinen Zehnten, den Schmalfaat - Zehnten hodie vocamus) fuisse praestandas. Hinc etiam enata notissima illa Talmudicorum regula: *omne esculentum, quod custoditur et e terra incrementa accipit, decimationi est obnoxium* ^{e)}. Veritatem huius rei suo Pharisei exemplo confirmant, quos ex mentha etiam atque anetho cuminoque decimas dedisse, legimus Matth. XXIII. 23. quod, tantum abest, ut Salvator improbaverit, ut id potius non omittendum esse censuerit. Caeterum de ratione, ob quam pars fructuum

decim

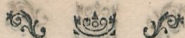
^{d)} in Talmud. BEBOROTH. 31. ^{e)} T. talmud. MAASEROTH C. I. c. 9. et apud RECHENBERG. c. 1. m. 1.

decima potius, quam septima, octava aut duodecima se se probaverit sapientissimo Numini, late differit, camque ex numeri denarii singulari qualitate, perfectione ac sanctitate deducit SPENCERVS f).

§. 5.

Attribuit autem Deus has decimas Levitis in remunerationem facri, quo defungebantur, ministerii, et quia nulla eis in divisione terrae Canaanis obtigit portio Num. XVIII. 21 sqq. Hae decimae Levitis debitae audiunt *decima prima*. Ab hac differunt *decima decimae*, *decima secunda* ac *decima tertia*, quae ultima etiam *decima pauperum* appellatur. Nimirum Levitae e decimis, quas ex Israelitarum fructibus acceperunt, rursus partem decimam praestare Sacerdotibus debuerunt Num. XVIII. 26 sqq. Et haec *decima decimae* est. Ab eo, quod post deductas hasce decimas mansit reliquum, quilibet Israelita rursus separavit partem decimam, qua annis post sabbaticum primo, secundo, quarto et quinto ipse cum sua familia atque Levitis, Domini iussu, Hierosolymae in atrio templi vescebatur, vel saltem, si fructuum species ob loci distantiam secum Hierosolymam ferre commode non posset, eas distrahebat, pretio ex iisdem redacto lautas epulas, rursus invitatis ad convivium Levitis, sibi parans, iterum non in alio, quam sancto loco consumendas Deut. XIV. 22 sqq. Annis vero tertio ac sexto (septimo enim, qui sabbaticus erat, terra quiescebat Exod. XXIII. 11., adeoque nullus eo anno decimationi locus dabatur) eam decimam domi suae Levitis et advenis, pupillis viduisque comedendam distribuebat Deut. XIV. 28 sq. XXVI. 12. Illa decima Hierosolymae con-

f) c. l. p. 722 et 728 sq.



confumenda *decima secunda*, haec vero *tertia* vel *decima pauperum* dicta. Ita decimas distinguunt Hebraeorum Sapientes in suis 613 praeceptis ^{a)}); ita earum species HIERONYMVS ^{b)}), ita Noftrates recentent rerum iudaicarum periti ^{c)}).

§. 6.

Verum ita haec intelligenda non sunt, acsi Israelita laicus praeter partem illam sexagesimam, de qua (§. 3), quamque etiam *oblationem* seu *elevationem magnam* vocant, quotannis ter aut quater separare decimas a suis prouentibus necesse habuerit. Siquidem decimam decimae non ipse, sed Leuita praestabat. Decima vero secunda et decima pauperum non erant duae diuersae decimae, sed vna, neque eodem anno vtramque praestari oportebat, sed potius haec illam, hanc illa perimebat. Vtrum vero secunda decima etiam vna fuerit eademque cum decima prima, vt cum Burmanno REIZIYS ^{d)}) putat, nondum extra dubitationem positum est. REIZII sententia a vero abluere vel ideo nobis videtur, quia decimae primae Leuitis pendebantur instar stipendii pro suo in sacris peragendis ministerio in suam suorumque sustentationem, non autem epulae ex iisdem ab ipso colono erant instruendae Num. XVIII. 31; porro non sanctae fuerunt, sed profanae, nec semper Hierosolymam asportandae, sed quae praebere etiam Leuitis potuerunt extra Hierosolymam

com-

^{a)} vid. praecept. 127-131. (d)

^{b)} c. I. X de decim.

^{c)} NICOLAI ad Carol. Sigon. de republ. Hebraeor. lib. 4. c. 15. lit. 1.

sq. BASHVYSEN system. antiquit.

hebr. lib. 1. sect. 4. c. 10. §. 4 sq.

LIGHTFOOT oper. posth. p. 102.

GODWIN c. I. c. 3. §. 3 sq.

^{d)} in not. 2. ad GODWIN. Mos.

et Aar. lib. 6. c. 3. §. 5.

commorantibus ^o); illis praefertim Leuitis pars earum plurima cessit, qui 48 urbes, Ios. XXI. commemoratas, tanquam academias docendi discendique causa incolebant ^m). Denique fas erat Leuitis decimas primas comedere ybique locorum Num. XVIII. 31. Secus omnia in decimis secundis se habebant. Hae enim sanctae reputabantur, non nisi Hierosolymis in atrio templi, non a solis Leuitis, sed a domino fructuum cum sua familia, munda tamen ea, atque cum Leuitis comedendae Deut. XII. 7. 17. sq. XIV. 22. sqq. ⁿ). Iuuat in hanc rem Maimonidis verba exscribere a SCHICKARDO ^o) recitata: *decima prima cedit Leuitis vtriusque sexus. Hanc comedere fas est, etiamsi quis impurus sit, et omni loco: non enim sanctitas est, nisi in decimis secundis. At primae sunt profanae, adeo ut etiam filia Leuitae fornicationibus polluta eas comedere possit.* Haec profecto tam euidentis disparitas non patitur, ut primas decimas atque secundas pro iisdem habeamus. Mirum igitur non est, vtriusque generis decimas a Talmudicis sollicite separari, atque de illis in MAASEROTH, de his vero tanquam separata specie in MAASER SCHENI sanciri.

§. 7.

Ab hisce decimis, sacris personis aut in religiofos piosque vsus praebendis, differunt illae saeculares decimae, quas subditi Regibus pendunt tributis loco. Neque hae Iudaeis ignotae. Postquam enim ad exemplum reliquarum gentium sub Regibus viuere praeoptarunt, ius decimas exigendi

(b) inter

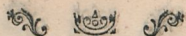
^l) GODWIN c. 1 §. 3.

^m) LIGHTFOOT oper. Vol. 2. p. 91.

ⁿ) Vid. etiam RECHENBERGER c. 1. §. 175.

^o) In regio iur.

Hebraeor. theor. XV. p. 272.



inter iura regia perspicuis verbis est relatum 1. Samuel. VIII. 15, 17. atque etiam, si non semper, interdum tamen in usum deductum 1. Maccab. XI. 35.

Caeterum magnam a Deo benedictionem fructuumque multiplicationem expectabant decimas rite soluentes, eos vero, qui decimas vel plane non, vel fraudulenter praestarent, diuina maledictio coniuncta cum celeri patrimonii decremento manere credebatur Proverb. III. 9. 10. Malach. III. 8. sq. Vnde etiam notum illud Rabinorum: *decimato, ut diues fias* 1). Pro grauissimo peccato reputabatur fructibus non decimatis vesci, utpote a quo peccato etiam bruta animalia abhorruissent, quam in rem Iudaei de asino Rabbinus Pinehae referunt, eum adduci non potuisse, ut fructus non decimatos comederet 2). Perinde habebatur fructus suos non decimatos comedere, acsi quis morticina et discerpta comediisset, mortique obnoxius talis fiebat diuinitus infligendae 3).

Haec de Hebraeorum decimis pro modo instituti scripsisse sufficiat.

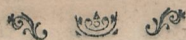
Ad vos, Candidati Consultissimi, rursus nostra se se oratio conuertit. De vobis autem quid dicamus? si profecto estis, in quibus non vulgaria deprehendimus omnia. Non vulgaris est VESTRA, ex gente Virorum eruditionis fama

1) ACOLUTHI de aquis amar. c. I. dem entdeckten Iudenthum Part. I. c. 8. p. 42. sq.

2) Teste EISENMENGERO in NICOLAI ad Sigon. de republ. Hebraeor. lib. 4. c. 15. in not. g.

ma celebratissimorum origo; non vulgaris in bonis literis, iurium praecipue scientia proficiendi cupiditas; non vulgaris, quam primo oportebat loco nominare, *berga* Deum pietas; non vulgaris quoque morum modestia suauitasque; studium denique omnibus placendi non vulgare. Stetistis, postquam a VOBIS, quantum fatis est, in celeberrimo Regio, quod ad hanc urbem floret, Paedagogio humanioribus Musis litatum, in huius Fridericianae palaestra famigeratissima, atque ita stetistis, ut quotidie nobis licuerit in nostris vos scholis conspiciere non otiosos, non ludibundos, ut multorum est vitium, sed bene compositos intentosque rei, cuius causa eas frequentastis. Verbo rem ut complectamur. Nihil in VOBIS unquam, quod aliqua fuisset reprehensione dignum, sed omnia recta, laudabilia vidimus omnia. In hoc constituti stadio per integrum quadriennium et quod excurrit, magis quotidie profecistis magisque, et ecce, iam metam cum laude contingitis dudum exoptatam. Vastissimum enim vniuersi iuris campum vix emensi, ex laribus Patru GEORGII LVDOVICI BOEHMERI, Viri rerum iuridicarum peritissimi, cuius in conuictu, ne quid neglexisse videamini, quod ad perficiendam perpoliendamque VESTRAM eruditionem facere posset, postremam vitae academicae partem maximo cum fructu transegistis, vix facti reduces, mox profectus VESTROS nobis commisit explorandos. Dicta consuetis examinibus dies. Comparuistis in pleno confesso nostro ad propositas VOBIS quaestiones tanta cum dexteritate respondentes, versiculosque ex utroque iure ab Ordinis nostri Decano praescriptos, perdifficiles illos, nec vulgaris argumenti, tam facili resolutes negotio, ut expectationi nostrae non solum satisfaceritis, sed eam etiam multum superaveritis, atque

(b) 2



communi nostro calculo, si quisquam alius, vos certe
 dignissimi sitis reperti, quibus aditus ad cathedram pub-
 licam propediem patefiat, e qua dissertationes VESTRAS,
 proprio elaboratas Marte, ab aduersariorum increpationi-
 bus propitia, vt nulli dubitamus, vindicabitis Mi-
 nerua. Gratulamur VOBIS, CANDIDATI Consultissimi (hoc
 vnum enim iam reliquum est) intimo animi affectu haecce
 egregia studiorum VESTRORVM initia atque progressus. Gra-
 tulamur PARENTI Optimo tantae spei Filios, quibus fausta
 quaeuis non immerito auguramur. Fortunet Deus Opt.
 Max. et in posterum studia, fortunet conatus VESTROS. Lu-
 beat vos fecundis vbique rebus vti, iubeat cedere omnia
 ex animi VESTRI sententia. Valete atque nos amare
 pergite.



Halle, Dän., 1770

VD
18

ULB Halle

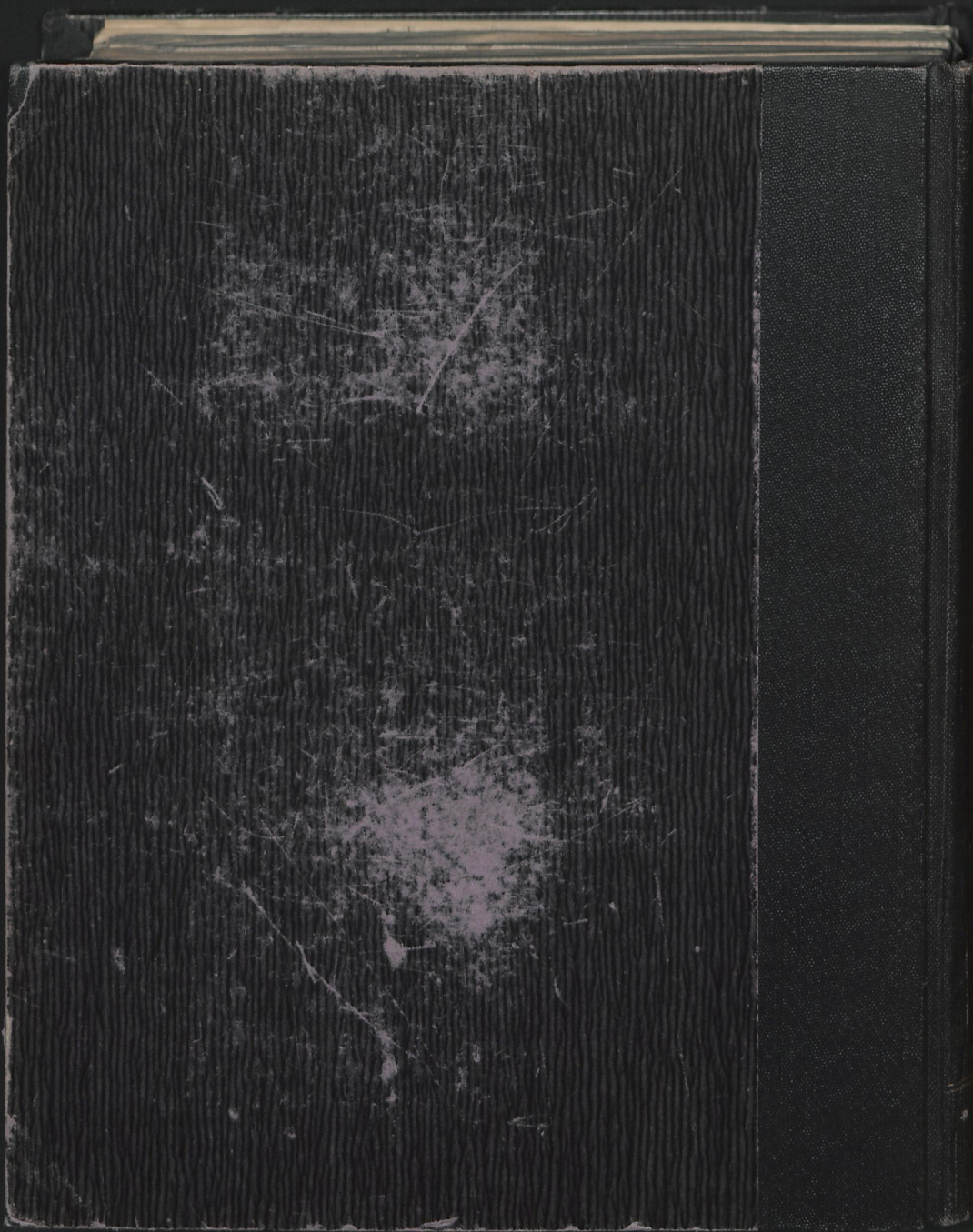
3

002 169 55X



sb





Pri. 10. Aug. 1770

4

1770

2

PARI FRATRVM
 PRAENOBILI,
 CANDIDATIS CONSVLTISSIMIS,
 STO CHRISTOPHORO
 NEC NON
 OLPHO LVDOVICO
 BOEHMERIS,

QVORVM ILLE
 DE
 BVSVS ET OBLIGATIONIBVS EX FEV-
 DRVM OBLATIONE DESCENDENTIBVS,

HIC VERO
 DE
 DO DECIMARVM, QVOD AD PERTI-
 NEAT AD NOVALES,

POSTQVAM PVBLICA EXAMINA
 CVM LAVDE SVSTINVERVNT,
 D. X. SEPT. MDCCLXX.

DISPVTABVNT,
 HAECCE ERVDITIONIS SPECIMINA,

DE
 DECIMIS HEBRAEORVM
 PAVCA PRAEFATI, SINCERE GRATVLANTVR
 SARIVS, DECANVS, CAETERIQVE PROFES-
 SORES FACVLTATIS IVRIDICAE.

 HALAE MAGDEBVRGICAE
 LITTERIS GEBAVERIANIS.

